

155 KRIGSTEATERN.

Morgonbladet n:o 201, 30. VIII 1877

Anfallet på Schipka passet har antagit proportion af en exempellöst heroisk strid, som från båda sidor föres med största tapperhet, från Turkarnes med hänsynslöst dödsförakt.

Huruvida sjelfva passet är lätt eller svårt att försvara, känner man ännu icke. Turkarne hade sina befästningar på dess norra sida, långsamt vägen från Gabrowa, hvilken i sig sjelf svåra passage af dem gjordes ointaglig. Slutningen på södra sidan är väl brantare; ty såsom förut berättats ligger enligt Handtke passet vid 4 456 f. orten Schipka 3/4 tysk mil derifrån vid 1 760 f. höjd. D. v. s. stupningen är ungefär 15 på 100. Förskansningar mot denna sida finnas säkert icke andra, än de fästverk Ryssarne nu hunnit uppföra. Men af berättelsen såväl om general Gurko's anfall som om den nuvarande striden synes framgå, att terrängen på denna sida är mera öppen och jemnare. Ty den har tillåtit utveckling af jägarkedjor, gräfning af löpgrafvar o. s. v. Försvaret måste derföre här vara svårare, än vid de trånga klyftorna på norra sidan. 10

Officiel uppgift på sårade officerare utvisar att positionen den 24 försvarades af tre infanteriregementen och fyra skarpskyttebataljoner, alltså af 13 bataljoner. Två regimenten utgöra 2:a brigaden af 9:e, furst Mirski's division. Om det tredje regimentet tillhör 1:a brigaden af samma division eller 15:e, Dragomiroff's division af samma 8:e armékorps (Radetzky's), den, som främst passerade Donau, kunna vi icke uppgifva. Men det senare synes troligt deraf, att general Dragomiroff nämnes bland de sårade, dock lindrigt. Befälhafvaren för sagde 2:dra brigad, general Dorsohinsky har stupat såsom läsaren af meddeladt telegram inhemtat. De fyra skarpskyttebataljonerna, hvilka 3 dagar tidigare af kejsaren mönstrades vid Gorny Studen ankommo till passet den 23 på aftonen. De utgöra en vid armén ny brigad, den 4:de, och strida nu sin första strid. Den 6:te skarpskyttebrigaden, som utgjorde general Gurko's infanteri, synes nu vara tillbakadragen. Endast skarpskyttarne hafva Berdangevär, hvilka skjuta på samma afstånd som turkiska regelbundna infanteriets. Men ryska infanteriets gevär lida tyvärr mot dessa af nära nog samma underlägsenhet som tyskarnes mot fransmännens chassépoter. I början synas ryssarne haft endast tre bataljoner på platsen, utom Bulgarbrigaden, som allt fortfarande lära stå kvar. Förstärkningen har kommit efterhand och numera torde styrkan vara ytterligare ökad. Men svårigheten torde väl vara stor, att här hålla en större styrka med ammunition och proviant. Det har berättats att Turkarne släpa upp vatten på åsnor. På norra sidan visar kartan en flodkälla på ett par versts afstånd från passets höjdpunkt. På södra sidan upprinna floderna först vid bergskammens fot. 30

Att passet omgifves af bergshöjder är sjelffallet, och det kan väl hafva lyckats turkarne att här uppsläpa äfven kanoner, så att de kunnat beskjuta ryska ställningen i flank och rygg. Det har officiellt telegraferats att så skett i högra flanken, men att turkarne förjagades härifrån af 16 skarpskyttebataljoner (öfverste Leo) ännu samma qväll dessa bataljoner anlände. Detta torde utan tvifvel varit god hjälp i nöden. 40

Såsom tidigare framställts går ungefär 4 verst österom det egentliga Schipka en sämre väg från Tirnova öfver bergskammen ledande både till Schipka och Kasanlyk, på den senare leden passerande byn Janina, hvarföre passet äfven benämnes Janina passet. Korrespondenser hafva

uppgifvit, att en gångstig förenar båda passen. Antagligen måste äfven Janina passet vara besatt af Ryssarne, ehuru, då alla detaljer ännu saknas, intet härom finnes nämndt.

Arjaslar, der förpoststrider stått mellan Mehemed Ali Paschas trupper och Ryssarnes östra flygel, återfinnes icke på Handtkes karta. Men man vet, att den är belägen vid Lomflodens öfra lopp. En hufvudgren af denna flod, hvita Lom tillflyter från öster 3 mil söder om Rustschuk. Men Ryska uppställningen åtföljer den andra här från söder kommande grenen, svarta Lom. I sitt öfra lopp flyter denna gren i en båge från sydost, från bergen vid Osman Bazar och Eski-Dschuman. Den upptager här små bifloder från söder. Öfver dessa går på flodens sydvestra och vestra sida väg från sagde befestade städer, hvilken längre nedanför öfvergår till dess östra sida och fortsätter till Rustschuk. Här på denna väg nära de nämnda små bifloderna, finner man orterna Sultankiöi, Popusköi, Gabova, som vid ifrågavarande strider omnämmts, de två senare troligen identiska med telegrammets Popkiöi och Gadova, vid hvilka Ryska styrkan skall koncentrerat sig, resp. dragit sig tillbaka till desamma. Man torde häraf kunna sluta att batalj på denna punkt afsigtligt undviktes.

I Ryska invaliden meddelas nu general Krüdener's utförliga rapport öfver första striden vid Plevna den 20 juli. Affären har på sätt och vis redan fått sin kritik. Ty bland flere generaler som dels fått tjänstledighet för sjukdom på 11 månader, dels blifvit öfverförda till annat befäl befinna sig äfven några, som tillhört 9 korpsen.

Att den berättelse af en Timeskorrespondent vid Turkiska hären om Plevna-striderna, som läses i senaste nummer, utgör mera eller mindre ett fantasistycke, torde läsaren redan hafva bemärkt. Ryssarne hafva aldrig innehaft Plevna. Deras venstra flygel utgjordes i senaste striden icke af 36 utan af 18 bataljoner o. s. v. Korrespondenten synes såsom hans konsorter på den sidan veta jemnt upp, hvad Turkarna berättat honom, men som påtagligen sjelf sett platt ingenting.

156 OM FÖRSLAG TILL VÄRFVAD ARMÉ AF A. M.

Morgonbladet n:o 203, 1.IX 1877

Morgonbladet N:o 186 innehåller en artikel af den aktade signaturen A. M. under rubrik: »Den allmänna värnepligten i Finland», hvarmed dock enligt artikeln innehåll bör förstås: den allmänna värnepligtens förkastlighet i Finland.

Den ärade författaren vill nemligen i stället för en värnepligtsarmé hafva en värfvad armé. Hos en så skarpsynt och insigtsfull författare måste man få förutsätta, att han väl vet, att ett sådant förslag aldrig kan blifva lag, åtminstone icke i annan form än det bestående indelningsverket. Det kunde derföre också synas obehöfligt att underkasta detsamma någon offentlig kritik. Men erfarenheten lär, hvilken stark bundsförvandt egoismen är. Förslaget kan påräkna anhängare och vålla konflikter, hvilkas följder ingen kan förutse. De besittande i landet hafva sedan tvåhundra år tillbaka åtnjutit privilegiet att endast med penningar eller penningevärde bidraga till fäderneslandets försvar, öfverlemnande försvaret åt de besittningslösa och behöfvande. Och en